

1.33502

BIBLIOTECA POPORALA
A „ASOCIATIUNII”

Nr. 181.

Anul XXI.

Îngerul a strigat

Poezii naționale

de

I. U. Soricu

Editura Asociațiunii „Astra” Sibiu, Strada Șaguna 6.

Prețul 10 Lei.

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată în 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele CAROL II.

Prezident activ:
Vasilie Goldiș.

Vice-prezident I.:
Dr. Oct. Russu.

Vice-prezident II.:
Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de fruntași din toate păturile societății românești.

 **E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“, abonând publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000—
Membru fondator al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 1000—
Membru pe viață al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 500—
Membru activ al „Asociațiunei“, anual	„ 50—
Membru ajut. al „Asociațiunei“, anual	„ 10—

651262

Biblioteca populară a Asociației „Astra“.

Anul al 21-lea.

Nr. 181.

Ian. 1931.

Îngerul a strigat

Poezii naționale

BCU Cluj / Central deiversity Library Cluj

I. U. SORICU

1709 31

— Publicație periodică. —

**Editura Asociației „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.**

Psalm

Strigat-am către Tine, Doamne,
Și Tu de noi Te-ai îndurat,
Din noapte la viață nouă
Cu dreapta Ta ne-ai ridicat.

Aprins-ai al Dreptății soare,
Să dea lumină peste noi,
Din robii, cari au plâns de veacuri,
Se 'nalță neamul de eroi.

Cu freamătul de codrul verde,
Cu svonul grăitoarei mări
Vom înfrăși cuvântul nostru,
Să Te mărească în cântări.

Strigat-am către Tine, Doamne.
Și Tu de noi Te-ai îndurat,
Din noapte la viață nouă
Cu dreapta Ta ne-ai ridicat.

Cântăm cântarea biruinței,
O mândră turmă și-un păstor,
Neam liber, pe pământu-i liber
Și Domnul sfânt ocrotitor.

Mărire întru îndurarea,
Prin care Ție ne asameni,
Și pe pământ adaugi pace
Și învoire între oameni!....

Domnul Tudor

I.

Pădure, fermecata mea pădure,
Se scutură măreața ta cunună,
Pe fruntea ta omizile s'adună,
Stejarii tăi s'apleacă de secure.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu brațele învinse de furtună
Plâng brazil de pe piscurile sure,
Și'n vuetul pustiu al morții dure
S'a stins cântarea ta din vremea bună...

Pădure despoiată și străină,
Stejarii frânți de greul loviturii
Trăesc nemuritori în rădăcină.

Și-ascultă, în suspinele pădurii
Un neam întreg desmoștenit suspină:
E neamul meu bătut de vântul urii...

II.

Au ce arhanghel a rostit chemarea
 Pe care-o duce Oltul de solte,
 Pătrunde'n munți, în văi și pe câmpie,
 Și spintecă cu svon de luptă zarea?

Mândria veche'n ochii stinși învie,
 Pe late frunți suride 'nseninarea,
 Luminei îi deschide iar cărarea,
 A libertății falnică armie.

...„O țară, o credință și un dor.“
 Și la rostirea deslegării sfinte
 Bolnavii își luară patul lor.

Căci din țărâna tristelor morminte
 Un steag s'a înălțat biruitor:
 — Cu Dumnezeu, poporul meu, 'nainte!

III.

Pe tine te-a ales cerescul tată,
 Ca să-și arate voia Lui prin tine
 Și să-'mplinească visul de mai bine
 Prin brațul tău, din mila lui bogată.

Copil frumos al vălilor virginé,
Pe calea care ție ți-a fost dată
Știi că, năzuințelor răsplată,
Te-așteaptă moartea 'n cursele streine.

Căci gândurile mari, ea să rodească,
Așa își curmă totdeauna firul,
Ca mai vârtos prin veac să strălucească.

Și Domnul, când ți-a pus pe frunte mirul,
A rânduit în cartea lui cerească
Să fii tu și alesul și martirul...

Sus inimile!

La ce vă plângeți soartea ticăloasă,
Au nu vedeți că răul vă e 'n stre?
A voastră este vina pretutindeni
Și stați pierduți, în muță neclintire.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bisericele voastre-s părăsite
Și-'s pângărite sfintele altare,
Uitate mor poveștele bătrâne
Și legile ce moșii le lăsară.

Surpate zac mormintele străbune,
Grădina scumpă plânge cu rușine,
Căci au spurcat țărâna ei prea sfântă,
Cutropitoare, limbile streine.

Ingenunchiată geme talpa țarei
Și scursă de putere este glia,

Iar în coliba strâmtă, nevoiașe
 În largul ei se 'nvârte sărăcia.

Căci dela cei ce greu duc și rabdă
 Întorsu-v'ăți cu scârbă și rușine,
 Râzând de datine și de-a lor limbă
 Și de nădăjduirea lor spre bine.

Fu oarbă goana voastră și nebună,
 Priveliștea-i grozavă la răspânte:
 Acei ce prin sudoare vă răsfață
 Învață plânsul și-au uitat să cânte.

Luafți-vă credința veche 'n Domnul,
 Ce ne-a purtat prin veacuri turburate,
 Și ne-a adus din noapte la lumină, —
 El va ierta a voastre mari păcate.

Săpați din nou în stâncea neînvinsă
 Bătrâna slovă ștearsă cu ocară
 Credința 'n cei ce au acelaș suflet,
 Un Dumnezeu, o limbă și o țară.

Spre cei ce plâng uitați în întunerec
 Întoarceți-vă sarbăda privire,
 În ei e viitorul țării noastre
 În ei este a neamului mărire.

Cu drag întindeți hora înfrățirii,
Un cântec nou răsune în tărie,
Să șteargă — ale ei lacrimi arzătoare
Fecioara dalbă, dulcea Românie!

Doina

Crăiasă!... Peste codrii țării tale
S'a abătut furtuna pustirii
Și vijor purtător de plâns și jale
Cutremură adânceurile firii.

De lungul vaier cerul se'ngrozește
Și platoșe de nori pe plept își prinde,
Căci focul, ce din suflete pornește,
Cu-a lui văpaie 'n flacări l-ar aprinde.

Acolo Dumnezeu, de remușcare,
Cu hohote de tunet astăzi plânge,
C'a răsplătit credința cea mai tare
Cu moarte și cu lacrimi și cu sânge.

Prin munții tăi pustiu azi colindă,
Căci, dornic de eroi, pământul urii
Ni-a spulberat stejarii verzi din ghindă,
De vii ne-a 'nmormântat în el vulturii,

In care valuri echipul tău de soare
 Și-o oglindi lumintile albastre? —
 Căci undele duioaselor izvoare
 S'au turburat de lacrimile noastre.

De unde vei culege astăzi erinii,
 Care muriau pe pieptu-ți de zăpadă?
 Pe câmpurile noastre-au crescut spinii
 Și poposiră pasări mari de pradă.

Nu va veni de-acum privighetoarea
 In seri de vară viersul să-ți îngâne:
 Au amuțit-o plânsul și strigarea
 Orfanilor infomețați de pâine.

Pe văile, pe unde altă-dată
 Atâtor visuri le-ai cântat fiorul,
 Te-o'ntâmpina măicuța 'ndurerată:
 — „Crăiasa noastră, unde mi-e feciorul?“

Fecioarele cu ochi umbriți de jale,
 Cu noaptea 'n gând și 'n inimă cu focul,
 Plângând întâmpina-te-vor în cale:
 — „Crăiasa noastră, unde mi-e norocul?“

Ascultă... In durerea lor amară
 Acuma par'că strigă al tău nume. —

Indură-te și nu-i lăsa să moară,
Căci numai tu le-ai mai rămas pe lume.

Aseculă... Ruga lor înduioșată
A început acuma să te cheme.
Te du la ei, crăiasă adorată,
Blestem cumplit învață-i să blesteme.

Văpăi aprinse 'n ochii lor sădește,
La glasurile lor înfricoșate,
Să vezi cum ceru'ntreg se prăbușește
Pe o lume îmbătrânită în păcate!...

Rândunelele

Prin văile făcute, prin mucele
Vă 'ntoarceți astăzi vesele 'napoi, —
O, viersul vostru, blânde rândunele,
E crudă ironie pentru noi.

Azi nu vă mai putem ieși 'nainte
In ochi cu caldul cerului senin:
Ne chiamă glasul celor din morminte,
Răpuși de moarte pe pământ străin.

De focul nostru voi neștiutoare,
Atâtea visuri dragi v'ați împlinit,
V'ați legănat pe razele de soare
Sub cerul majestos de răsărit.

Ați adunat în suflete lumină
Și-al dragostei neprihănit fior,
V'au fermecat cântări de mandolină
Și-al apelor albastre dulcea cor.

Iar noi? Din a trecutului comoară
 Un singur vis, atâta am avut
 Și-a trebuit și-acela să ne moară,
 Uitat, de Dumnezeu necunoscut.

Din adâncimea zărilor albastre
 Ce doruri cătră noi v'au îndreptat?
 Au nu vedeți subț streșinile noastre
 Ce traie cuib durerea și-a durat?

Și plugul care zace 'n bățătură
 Și toată buruiana din ogor
 Dă spun e'acea a bătut cu ură
 Furtuni aducătoare de omor.

Nu cântul vostru! Râuri nesecate
 De lacrimi cu murmure de foc
 Să spele-atât de-adânc de nedreptate,
 Atât amar și-atâta nenoroc.

Întoarceți-vă, blânde călătoare,
 Cu-al vostru cântec vă întoarceți iar
 Acolo unde-s flori și unde-i soare
 Și unde se revarsă-al păcei har.

Porniți, porniți! In patru părți de lume
Povestea noastră fristă o purtați,
Să nu murim și noi ca visul nostru
Necunoseuți, de Dumnezeu uitați!

Hora Prutului.

Frunzuliță de pe plai,
A venit luna lui Mai
Și-a adus în lunci cu soare
Cântec de priveghetoare,
Numai greului meu chin
Nu i-a mai adus alin.
Dar tu cântă, lăutare,
Să se 'ntindă hora mare. —
Dragă horă, când răsunî,
Tu pe cei de-un neam i-aduni.

Rău am mai ajuns cu anii,
Potopitu-ne-au dușmanii,
Ne 'ntunecă soarele,
Ne umbresc altarele
Și ne cer copilele
Și ne-amărăsc zilele.
Azi am două grijuri grele,
Al țării și-al mândrei mele,

Dar să n'am loc în mormânt,
De-oi uita de ce mi-e sfânt.

Mă născui în zile rele
Să plâng soarta țarei mele,
Mă născui într'un cias rău,
Să-mi văd plângând neamul meu.
Dar amarul eu mi-l spun
Tot în sfântul grai străbun.
Nu ești tu făcut să piei,
Vânător dela Orhei.
Chiar izbiți de bietul sorții,
Nu ne-a sunat ciasul morții.

Dela Nistru pân' la Prut
Numai chin și dor durut,
N'or să țină pe vecie,
Vremi mai bune or să vie,
De nu vin, noi le-om aduce,
Ajuta-ne-ar sfânta cruce.
Țindeși hora, măi flăcăi,
In necazul celor răi,
Zorți zilei dalbe vin,
Drag areaș dela Hotin.

Două flori într'o grădină
Cotropită de ciulină,

Doi stejari într'o pădure
Abătută de secure,
Dar nu-mi plânge, draga mea,
Ci te prinde 'n joc coala:
Eu făcut sunt pentru tine,
Tu făcută pentru mine,
Și-i merit de Domnul sfânt
Să fim liberi pe pământ!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pământ al țării mele

Pământ îndurerat al țării mele
Din lacrimi și din sânge plămădit,
Cea mai strălucitoare dintre stele
Aprindă-se pe cerul tău umbrit.

Și soarele topească vălul ceței
Ce 'ntunecă frumoasele-ți câmpii,
Spre soarele de foc al dimineții
În triluri să-ți înalțe ciocârlii.

Cât aur în comorile bogate
Ascund de veacuri falnicii tăi munți,
În holdele de vânturi legănate
Să plece ale spicurilor frunți.

Pământ, ce trista mea copilărie
Cu visuri de noroc ai alintat,
Țărâna ți-o sărut cu duioste:
Fii, cuib de vulturi, binecuvântat.

Ce tu copilăriei depărtate
 În visu-i eredincios ai împletit,
 Bărbatului setos de libertate
 Îi dai aieve visul împlinit.

Din seva ta de daruri purtătoare
 Adâncul dor de viața eu l-am supt,
 Mi-ai pus în mână arma lucitoare,
 Cu-ai nopței demoni m-ai trimes să lupt.

În pieptul meu tu ai sădit căldură
 Avânt și dor de muncă ai sădit,
 Disprețul de necinste și de ură
 În suflet dela tine l-am primit.

M'ai învățat la vijor și furtună
 Să nu se plece ochii mei semeți,
 Și tot tu astăzi, ca o mamă bună,
 Zeița Libertății mi-o trimeți.

Curată, ca și visul de mărire,
 Cu care au murit vitejii tăi,
 Aprinde cu cereasca ei iubire
 Lumini nebănuite 'n ochii mei.

Și, scuturându-mi lanțurile grele,
 Din umbră mă ridică între Zei,

O, tu ai pus, pământ al țării mele,
Izvorul de'ndurare 'n pieptul ei.

Și fagurul de caldă mângăiere
În dulcele cuvânt i l-ai topit. —
Pământ umbrat de jale și durere,
Fii binecuvântat și prea mărit!...

Moscovia.

Acolo... Sună cântec de fanfare,
Și clopote și flauturi sângerate
Vestesc izbânda crudă a minciunei,
Vestesc păcatul fiilor lui Rurik.
Prin fumul greu al torțelor aprinse
Îi vezi trecând, fantome feroase
Subt pasul lor pământul sfânt tresare,
Și cântul lor
E un blestem către lumina sfântă,
E hula sângelui viteaz,
Este osânda libertății,
Pare-că iadul gloatele-și trimese
Pe cerul tău s'aducă nori sinistri,
Pământ al strălucirii noastre,
Pământ fără noroc,
Mormânt al aspirațiilor noastre!

Voi, cei uniți cu jaful și păcatul,
Copii fără de suflete ai nopții,

Voi, cioclii negri ai dreptăței,

Cântați!

Să spumege în cupe vinul roșu,

Ca sângele ce-a plămădit odată

Instrelnatul nostru colț de țară,

Ca sângele eroilor Mușatini.

Cântați! E cântecul din urmă,

E cel din urmă strigăt de pierzare,

Ce va ieși din gura-vă de fiară.

Cântați!

Precum s'a risipit Sodoma

Subt flacăra cereștei răzbunări,

De lăcomia ghiarei tale crude

Tu vei pieri, Moscovia!

Și cei ce ți-au întins prin furt mărirea

Vedea-vor tronul lor cum se dărâmă

Subt lovitura fără de 'ndurare

A turmei lor la jafuri învățată,

A propriului lor popor.

Cântați! în fața voastră-i Viitorul.

Din jugul ce-ați gătit pentru dreptate

El jugul vi-l cioplește,

Și vă 'mpletește cnutul ispășirei

A tuturor păcatelor din lume.

Cântați și bucurați-vă de pradă,

Să scânteze cupele 'n ciocnire
Ca furia în ochii-mi întristați.

Acolo 'n văi umbrite de durere
Suspina doina noastră,
Și blesteme pe valuri poartă Nistrul.
Serâșnind amar strâng pumnii de durere
Arașii din Orhei.
Și mamele în lacrimi de foc
Iși scaldă pruncii.
Acolo geme sufletul,
Acolo crese voinicii, care mâne
Subt caudine furci or să vă treacă
Acolo, unde sună azi fanfare
Și spume fac la gura lor spureată
Tovarășii lui Iuda.

Minciuna e altarul vostru
Și Dumnezeuul vostru perfidia.
Satana, care vă îndreaptă pasul,
In ceasul socotelei de pe urmă,
Va râde,
Și de râsul lui sălbatec
Va clocoti oceanul în adâncuri,
Și munții s'or îmbrobodi în nouri,
Și codrii s'or cutremura.

Cu glas de tunet, zeul libertății
 O să vă 'ntrebe: Ce-ați făcut
 Cu libertatea celor, care
 V-au dat un Cantemir și un Movilă
 Și s'au jertfit cu zâmbetul pe buze
 Subt zidurile Plevnei?
 De jalea voastră iadu 'ntreg va râde!

Nu plânge, tu, pământ al suferinței,
 Să nu deștepți strămoșii din morminte,
 Căci prea i-ar arde jalea ta,
 Nu plânge!
 De-au atârnat de brațul nostru lanțul,
 El va cădea, căci sufletul va 'nvinge!...
 Nu vezi? Se face ziuă! Zorii
 Incep să se reverse de pe culmi.
 N'auzi? Din munți și văi se înfiripă
 Cântarea răzbunării noastre,
 Cântarea biruinței noastre:
 Osana ție, care vii
 La cei care te plâng și te așteaptă,
 Osana ție, sfântă Libertate!...

Inchinare lui Mihai

Biruit-a gândul crunte stăvilare
Și-a deschis luminei cale cătră noi...
Și la 'nmugurita vremilor chemare
Ale vechei Rome veștede vlăstare
Se schimbă în falnic codru de eroi.

Dunăre bătrână, pururea vei spune,
Cum te 'nfiorară tropote de cai,
Oștile lui Allah cum fugeau nebune,
Cum sorbiși mărirea mândrei semilune,
Stinse de lucirea spadei lui Mihai.

Oltule, ce 'n murmur împletești de veacuri
Zângănit de arme, șuer de săgeți,
Credincioasă straje stat-ai la conacuri
Și i-ai fost tovarăș crâncen în atacuri,
Când surpa blestemul munților semeți.

În adâncu-i jalnțe a simțit fiorul
Cald al învierii sub vânjosu-ți pas,

C'a văzut Ardealul pe Mântuitorul, —
Te-a străpuns la Turda luda vânzătorul,
O, Mihai! dar visul, visul ți-a rămas.

Sângele tău tânăr, botezând pământul,
L-a 'nchinat credinței într'un ideal,
A turnat în piepturi seva și avântul.
Trup cu viață nouă s'a făcut cuvântul
Soare nou răsare astăzi în Ardeal.

Mută fie limba, care nu se 'nchină
Flacărei eterne din prinosul tău,
Dăduvit rămâie veșnic de lumină
Ochiul searbăd care nu-l mai însenină
Fulgerarea spadei dela Guruslău.

Prindă codri 'n freamăt vers de primăvară,
Apele te cânte, în argintul lor,
In cântarea firei mai măreț răsară
Cel ce drum deschise să ne-avem o țară
Și 'nfrățită 'n muncă turma cu-un păstor.

Jertfei tale sfinte astăzi se cuvine
Cântec de timpane, vers de Cheruvim,
Ne plecăm genunchii, te mărim pe tine,
C'ai urzit din sânge, lacrimi și suspine
Visul sfânt pe care astăzi îl trăim.

Nimb de biruință graiul făurește
 Prinde armonia harfelor din rai,
 Când cu osârdie numele-ți rostește
 Și 'n ghirlande albe gândul se 'mpletește,
 Când în sbor atinge slava ta, Mihai.

Cum învie ploaia florile 'n câmpie
 Și închiagă rodul bobului în spic,
 Astfel al tău nume, duh de bărbăție,
 Și din năzuințe faptele învie,
 Impietrind cu groaza brațul inimie.

Din înaltul care-ți poartă strălucirea
 Neamului meu, Doamne, tinde-i al Tău har.
 Visul ce prin tine își luă urzirea,
 Intrupat în faptă, fie-i moștenirea
 Și acum și 'n veacul fără de hotar.

Cât luci-va soare sferelor senine
 Să te prea-mărească vers de Cheruvim,
 Gândul să se 'nalțe luminos spre tine,
 Că ne-ai dat prin sânge, lacrimi și suspine
 Visul sfânt pe care astăzi îl trăim!...

Cu noi e Dumnezeu

Cu noi e Dumnezeu! Cântați
'Năltând biruitoare flamuri;
Cu noi e Dumnezeu, aflați
Și vă plecați în față-i neamuri!...

Cu dreapta Lui ne-a ridicat
Din valul nopții de durere,
Și 'n ritmul doinei ne-a purtat
Spre ziua sfântă de 'nviere.

Dol, toți, cari ați văzut lumina,
Veniți în caldă înfrățire,
Cântați cântarea biruinței
Și-a muncii întru propășire.

Pe frunți cununi de verde laur,
In suflete credința dreaptă;
Mărețul viitor de aur
Români, în cale vă așteaptă.

Cu noi e Dumnezeu, Cântați
'Nălțând biruitoare flamuri;
Cu noi e Dumnezeu, aflați
Și vă plecați în față-i neamuri.

La Bălgrad

Sus la Bălgrad pe cetate
Vulturul din aripi bate,
Da nu-i vultur sburător,
Ci e steag biruitor.
El durerile răzbună
Și'n mănunchi pe frați adună.

BCU Cluj/Centrul Universitatii Libere Cluj
La Bălgrad, cetate sfântă,
Codrul freamătă și cântă
Da nu-i codru foșnitor,
Că-i o țară și-un popor,
Care cântă și se închină
Pentru Rege și Regină.

Sus, la Bălgradul slăvit,
Soare nou a răsărit,
Da nu-i soare luminat
Ci e Vodă 'ncoronat
Și nu-i stea din zări albastre,
Ci e Doamna țării noastre.

Ține-i, Doamne, pe-amândoi,
Pentru țară, pentru noi,
Cât pe-a cerului țării
Soarele va încălzi,
Că din noapte și robie
Ne-au adus la împărăție!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ingerul a strigat...

Aşa voeşte Domnul cu ceice l-au iubit:
Să le 'nvestmânte 'n flacări măreţul Răsărit,
Mângăetor şi dulce din slavă, noul soare
In ochii trişti şi 'n piepturi lumină să coboare
Şi lanţurile grele cu zornet lung să cadă,
Din ele libertatea să-şi făurească spadă,
Ce, fulgerând pământul
De-alungul şi de-a latul,
Să curme pe vecie ruşinea şi păcatul,
Văzduhu'n care pasări de pradă lung şipară,
De suflul vieţii nouă acuma să tresară,
Să 'nalţe pân' la ceruri cântări de biruinţă...
Aşa voeşte Domnul cu cei tari în credinţă!

Aşa voeşte Domnul cu ceice-au pătitit
Şi visul şi-l văzură pe cruce răstignit:
Făşia 'nsângerată, ce leagă rana lor
In slavă să se 'nalţe ca steag biruitor
Şi plânsul să 'ntrupeze în largurile zărei,
In svon primăvăratec chemarea răzbunărei;

Iar idolii robiei din capiștea barbară
 Sfărmași să-i sufle vântul în noaptea din afară,
 Și unde zece veacuri a stat altarul lor
 Adâncă tragă brazda creștinul muncitor,
 Și doina să-i îngâne ai ciocârliei pui, —
 Așa voește Domnul cu cei aleși ai lui.

Așa voește Domnul cu cei cari pe Calvar
 Sorbiră 'ntreagă cupa veninului amar:
 Din umbră să se 'nalțe puternici și semeți
 În chip cu tinerețea seninei dimineți.
 Cu laur verde tâmpla și fruntea să-și încingă
 Cu uraganu'n luptă pe-ai nopței soli să 'nvingă,
 Să 'nalțe pe țărâna duioselor morminte
 Biserica măreață a libertății sfinte,
 În care prigonii pibegi din lumi streine
 Setoși după dreptate să vie să se 'nchine,
 Vieții-adevărate urzindu-i început.
 Așa voește Domnul cu cei cari îl au scut!

Așa voește Domnul cu cei cari au luptat
 Și cari zăgazul morții
 Prin moarte l-au sfărmat.
 Cântați a Lui mărire în cântec de timpane,
 El, trăsnetul ce cade pe limbile dușmane,
 El care schimbă plânsul în sunet de fanfară
 Și din poporul jertfei făcu un neam, și-o țară.

El a trimes, curate ale 'nvierii zori,
 Cărarea noastră nouă o 'mpodobi cu flori,
 El visului dă aripi și dorului ființă
 Și încunună jertfa adusă cu credință,
 Înșiră milioane subț steagul propășirii...
 Așa voește Domnul cu dreptii, cu martirii!

Așa voește Domnul în dreapta-i îndurare:
 Dintr'un noian de chinuri El face sărbătoare,
 Și munții ce se 'nalță cu frunțile la cer,
 Ca să despartă frații, certați de Dânsul, pier.
 Și valurilor calde de lacrimi de surori
 Dă versul sfânt al celor dintâi privighetori,
 Și cei cari se 'ndoără subț roboți păgână,
 Spărgând cătușa urei, își tind frățească mână.
 Cu suflete de Cesari, cu ochi de Prometei,
 A lor e munca sfântă și darurile ei...
 Copii ai României, sub scutul Lui uniți,
 În coruri triumfale pe Domnul prea-măriti!..

Ostași ai Muncii

Ostași ai muncii creatoare,
În calea vremilor ce vin,
Noi sămănăm lumina păcii
Cu brațul marelui Corvin.

Pe Câmpul Pâinei ne'nfloară Cluj
Ale strămoșilor chemări,
De-asupra lui vulturul nostru
Se'nalță maiestos în zări.

Ca el ne vom nălța în slavă
Pe arc măreț de eucubeu,
Să luminăm între popoare
Cu flacăra lui Prometeu.

Pornim pe calea propășirii
În steaua noastră 'ncrezători:
Din vița tatălui Zamolxe
Răsar frumoșii sburători.

Ascultă Doamne, ruga noastră,
Și fă, stăpâne, ca prin noi
Pe plaiul Daciei străbune
Să 'nvie neamul de eroi!...

Școlărița

(Prelucrare).

Cu părul nins de vreme, cu pasul tremurat,
S'abate mama Floare la dascălul din sat,

De cale obosită, se razimă 'n toiag,

Domol, blajinul dascăl o 'ntâmpină din prag:

— „Cu bine, măicuțică, dar spune ce te face

„Să-ți părăsești chilia și să te-abăți încoace“?

— „Mă rog, jupâne dascăl, să nu mai ocolese

„Vreau cât mai de îngrabă să 'nvăț și să citesc“!

Surâde bunul dascăl și blând o'ntreabă: „Cum

„Să'nveți, măicuță, carte? E prea târziu acum“!

— „Dar vreau să 'nvăț“!

— „Degiaba, bătrâno, înțelege

„Că toate au pe lume un rost și au o lege.

„In scorbură nu prinde mlădița de altoi...

„De câți ani ești acuma“?...

— „De șaptezeci și doi“!

— „Trăiși o viață 'n cinste și carte n'ai știut
 „Și vrei să 'nveși acuma, dar ce ți-a abătut“ ?
 Și până în argintul din păru 'ncăruntit
 Cutremur de durere bătrâna a simțit.

— „De ce să 'nvăț? Am și eu
 „In plept durerea mea,
 „De nu-mi ajuți, atunci pe popa l-oi ruga“ !

— „Să nu-ți ajut? Se poate
 „Aceasta, maică dragă?
 „Dar uite cum e lumea, că nu vrea să 'nțeleagă
 „Că scrisul și cititul nu merg așa ușor,
 „Cum cred nesocotiții în judecata lor.
 „Dar noi o să începem
 „Chiar astăzi, mamă Floare“ !

Și începu bătrâna încet, stăruitoare,
 Și nopți întregi pe carte trudiții ochi rămân,
 Și tremură argintul pe capul ei bătrân.
 Cu degetul pe șiruri din zori și până 'n seară,
 Din seară noaptea 'ntreagă,
 Și 'n zori de ziuă iară,
 la buche după buche, privește, se frământă,
 Ca pe-o lumină vie în minte și-o împlântă.
 Când a 'nțeles că slova s'o deslușească poate,
 Că buchile le știe pe din afară toate,

Ist îndreptă privirea spre cer cu duiosțe:
— „Acuma știu, Părinte din ceruri, slavă ție“!

Acolo, în poiana din dreapta dela Jiu
Apune sfântul soare o clipă mai târziu
Și freamătă stejarii și brazil de pe coaste,
O doină care-au prins-o dela voinici de oaste,
Și vine vântul serii și 'ndușat sărută
O tufă de sulfină pe-un dâlmășor crescută.
Acolo, la o fugă de cal de lângă sat,
A cruce mare, albă, acum au ridicat,
Treizeci de vieți în floare acolo-s îngropate,
Treizeci de nume 'n aur pe cruce sunt săpate,
Ca să păstreze-acolo, strălucitori, pe veci
Treizeci de sfinți arhangheli ocrotitori, treizeci
Căzuți cu arma 'n mână, în vișor de rășboi,
Luptând să cucerească lumina pentru noi.

Acolo mama Floare se duce zi de zi
Și buchile de aur începe-a sloveni
Și ochii i se umplu de lacrimi de foc,
Cum stă așa cu ochii mereu pe-acelaș loc,
Citește și oftează, cu glas duios de mamă,
Citește și pe nume pe cel mai drag îl chiamă
Și iarăș slovenește, căci dorul mamei mare-i...
— Acolo sus pe cruce e scris l-on al Floa-rei...

Craiu nou

Veniți! Cântarea biruinței
Cutremură pământ și mare,
Pe cerul visurilor noastre
Craiu nou strălucitor răsare.

Senină, în adâncul țărnei
Pătrunde raza lui fierbinte, Cluj
Lumina-i binecuvântată
Deșteaptă morții din morminte.

Veniți voi, toți, care prin veacuri,
Ca niște magi oprși în cale,
Cu flacăra credinții 'n suflet,
V'ați oșilit în dor și 'n jale.

Se sbate 'n matca lui Căpușul
Și 'n undă-i freamătă oțelu.
Pe malurile-i înviate
Răsar oștirile lui Gelu.

In foc de răsărit de soare
 Iși spală ochii plânși și fața,
 Cei adormiți de ani o mie,
 Azi vin ca să-și trăiască viața.

Pe urma lor bătrânul Doja,
 Cu oastea-i de țărani învie
 Și roada sângelui adună
 In chiote de bucurie. —

Osana! Peste văi și dealuri
 Sbucesc în freamăt nou stejarii,
 Acolo, pe câmpia Turdei,
 Se scoală mândri căciularii.

Măria Ta, Mihaiu Dovoade,
 Se duc dușmanii scoși din fire,
 Și ce cuvinte să ne-alegem
 Ca să-ți cântăm a ta mărire?

E foșnetul uscatei frunze
 In blânda toamnă 'ntârziată?
 Cad lanțurile și la Bălgrad,
 Se sparge roata blăstămată. —

La Tebea! Soarelui dreptății
 Veniți să ne 'nchinăm cu toții,
 La sărbătoarea biruinței
 Aleargă, lancule, cu Moșii. —

Auzi, la Blaj, chemare nouă,
 Din turnul catedralei sfinte.
 E Săcăreanu și Andreica
 Și cu tribunii tăi, Axinte! —

De sus, învingător Arhanghel,
 Rostește tar Bărnuț cuvântul,
 De pașii armiei române
 'Tresare nvlorat pământul.

Veniți voi toți ce 'n dorul vieții
 Pătruns-ați moartea cu pustiul,
 Cari-ați cuprins, ca frați de-o mamă,
 Cu brâu de flacăra Sibiul.

Eroi, cari-ați făcut la Cerna,
 Din peptul vostru metereze
 Și-ați înfrățit pe veci cu iadul
 Puhoi de cete bavareze.

Voi toți, cari, hoardelor păgâne
 Le-ați pregătit din sânge baia,

Diteji fără noroc în lupte,
Doi, cei căzuți la Turtucaia,

Voi, mucenici ai suferinței,
Răpuși de foame, frig și boale,
Dușmanii cei de veacuri astăzi
Se duc pe neîntoarsă cale!

Cu zimbetele dulci pe buze
Aduceți iarăși copilașii,
Să-și vadă duși de duhul morții
Cum fug cu groază ucigașii.

Veniți să preamărim izbânda
Atâtor năzuințe sfinte!...
Nemărginită e puterea
Și îndurarea ta, Părinte,

Tăria valurilor mării,
Spre 'naltul cerului pornite,
Căldura soarelui de vară
Tu gurei noastre o trimite,

Ca să vestim cu glas de tunet
In lumile înfiorate, -
Sosirea sărbătoarei sfinte
De zece veacuri așteptate:

„Cu noi e Dumnezeu, vestiți-i
„Mărirea Lui în cânt și 'n flamuri,
„Cu noi e Dumnezeu, pricepeți
„Și vă plecați în față-i, neamuri!

Roman, 30 Octombrie 1918.

Cuvine-se eu adevărat

(Inchinare marelui Andrei Șaguna)

Întâiele lui raze de viață purtătoare,
Spre tine și le'ndreaptă cucernic sfântul soare.
Întâiul freamăt tiner al codrului trezit,
E psalmul vieții nouă, prin rostul tău urzit.
Și'ntâiul glas de tunet e bucium vestitor:
— Plinitu-s'a scriptura: O turmă, și un păstor!
Îndreptător prin veacuri al pumnului de lut,
Prin focul tău cuvântul în trup s'a prefăcut.
Și către propășire el ne deschide cale...
O, mare e, Stăpâne, minunea jertfei tale!

La noi, unde pământul îngenunchiat urgiei
De mult uitase care-i sămânța bucuriei,
Și negri nori ai nopții, ca păsări mari de pradă,
Lăsaseră blestemul asupra-ne să cadă.
Ne-au smuls din rădăcină
Nădejdea de mai bine,
Simțiam cum duhul morții
Spre noi năpraznic vine

Și ne-am văzut, nepoții cesarilor slăviți,
 Ca fiarele din codri, pribegi, desmoșteniți. —
 De-ai fost zidit din lutul străvechilor eroi
 Ca Prometeu spre oameni, tu ai venit spre noi,
 Purtând în al tău suflet divinele scânteii
 Și ne-ai aprins lumina, prea bunule Andrei!

Cum la sărutul rodnic al ploilor de vară
 Fiorul zămislirei pământul simte iară,
 Făcând să crească pânea
 Din harul lui cel sfânt,
 Și se preschimbă zarea în rai de flori și cânt,
 Tot astfel la chemarea îndemnului ceresc
 În sufletele noastre nădejdi înmuguresc.
 Și prind să înflorească dutoase, luminate
 De razele credinței de tine înviate.
 Și orbii văd lumina, căci tu luminezi sament,
 Se scoală obidiții și robii se simt oameni,
 Destramă vântul vieții al negurilor val,
 Și soare nou lucește: al nostru ideal!

Se rup barbare lanțuri și sceptre cad în tină,
 Orândueli păgâne se clatină 'n ruină.
 Păcatul vechiu și-ascultă osânda judecății,
 Neam nou își ia botezul pe Câmpul Libertății.

Fug demonii pierzării în noaptea din afară,
 Aveila Romei nouă se 'nalță 'n slavă iară...
 Cine-a pornit în inimi învietorul svon,
 Cine a 'nălțat Dreptăței strălucitorul tron?
 Cine-a deschis vieții neprihănit izvor,
 Trecând prin foc și sânge un neam spre viitor,
 Făcând să se cunoască frăținii între ei? —
 Ești tu Arhanghel tinăr, prea bunule Andrei!

Se prăbușește codrul, izbit de vijelie,
 Se năruie cetatea, când n'are temelie
 Dar, după-cum Lupereul în șanțurile-adânci,
 A îngropat pe vremuri nemuritoare stânci,
 Zidind pe cele șapte coline verzi întinsă
 Strălucitoarea Romă de-apururi neînvinsă,
 Așa tu pe-al credinții nemuritor grant
 În sufletele noastre cetate ai zidit.
 De ea s'a frânge veșnic puhoiul ucigaș,
 Și vom vedea cum cade
 Vrășmaș după vrășmaș,
 Și vom trăi printr'însa, ne-om înălța mereu,
 Căci pavăză și sprijin ne ai pus pe Dumnezeu!

El ne-a 'ndreptat, cum tatăl
 lși îndreptează pruncii,
 Cătră a răbdării pace și bucuria muncii.

A dat pe câmpuri mana din cerurile-albastre
 Și scăpărări de fulger a dat gândirii noastre.
 De ni-a sădit în suflet plăpânda 'ndușoare,
 În brațele vânjoase ne pune paloș tare,
 Ca să 'mplinim ce scrie a veșniciei carte,
 Ne-a înfrățit cu mintea,
 Disprețul pentru moarte,
 Și cumpăna virtuții în vremuri de nevoi,
 Căci duhul tău, Stăpâne, e veșnic între noi :
 Și când ne ispitește o lume de pigmei,
 Ne-arată calea dreaptă, prea bunule Andrei.

Cuvine-ți-se ție cântări de Cheruvim,
 Căci visul vieții tale noi astăzi îl trăim,
 Iar candela aprinsă în trista-ți dimineață,
 Pe cerul nostru-i soare împărțitor de viață,
 Și este pânea noastră cuvântu-ți întrupat,
 Gustând din ea săracii flămânzi, s'au săturat,
 Cuvine-se genunchii umili să ni-i plecăm,
 Amarul trudei tale să-l binecuvântăm,
 Căci el ne'ntinse cupa milostivirei sfinte,
 Totagul ce ne-ajută să mergem înainte,
 Lumina cunoștinței punându-ne-o în față,
 Ne-a limpezit cărarea spre noua noastră viață.

Cuvine-ți-se ție, oștean al lui Hristos,
 Al inimilor noastre neprihănit prinos,

Făștile ce 'n luptă a tale răni legară,
Sânt flămura iubirii de lege și de țară,
Și flutură deasupra ca limbile 'n văpăi
Ce le trimise Domnul, pe ucenicii Săi.
Cuvine-se 'n timpane și 'n sunet de chimvale,
Să preamărim lumina și harul jertfei tale,
Ce ne-a veghiat deasupra, și 'n anii noștri grei
Ni-au arătat limanul, prea bunule Andrei!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Inchinare

(Eroilor căzuți pentru întregirea neamului)

Acesta e pământul făgăduinței sfinte
Legat cu veșnicia prin lanțul de morminte,
Acesta e pământul visat al împlinirii,
Ce pe-ale nopții stele își numără martirii,
Acesta e pământul dreptății înviate,
Unit cu libertatea prin sânge scump de frate,
Acesta e pământul eternei noastre glorii,
Ce-și leagănă, ca mama, la sânu-i luptătorii,
Acesta e pământul din care sfântul soare
Își împrumută mana de viață purtătoare.
Coboare noaptea neagră pe sufletul barbar
Ce nu-și înalță 'ntrânsul evlaviei altar,
Și mută fie gura, ce astăzi nu se 'nchină
Țărânei plămădite din lacrimi și lumină!...

A fost așa, că jertfa prin veacuri vorbitoare
A smuls o rază caldă din flacăra de soare,
Și împărtășind-o blândă străvechiului pământ,
Cuprinsul țării noastre-l umplu de duhul sfânt.

Și frunțile umbrite semețe se 'nălțară,
 Și ochii plânși sorbitră seninul cer de vară,
 Și brațele de solii pierzării 'ncătușate
 Schimbară curcubeul în steag de libertate,
 Izvoarele, cu lacrimi de sfântă bucurie
 Brăzdară chipul țării lovite cu urgie,
 Și piscurile 'n slavă și-au avântat vulturii,
 Ca să vestească 'n lume îngenuncherea urii
 Și doina, doina noastră statornică 'n credință,
 Și-a tremurat chemarea în marș de biruință.

Și-a fost așa, că iadul, când a văzut elanul,
 Din patru părți de lume deprinse uraganul,
 Din mii de guri să sufle văpăi omoritoare
 Și grindină de schije pe plaiuri să coboare,
 Cu aripi oțelite văzduhul să-l despice
 Și flacăra peirei la ceruri s'o ridice,
 Să scurme 'n măruntae
 Cu hohot erunt pământul.
 Nădejdei înflorite să-i sape larg mormântul
 Altarele de jertfă în praf să le dărâme,
 Catapeteasma lumii s'o năruie 'n fărâme,
 Să 'nalțe 'n nouri negri cenușa 'nfierbântată,
 Cu râuri lungi de sânge hotarul să l străbată,
 Să samene pustiul și jalea și urgia,
 Dar nopții și înjostrei să-i tindă iar domnia.

Când ne pătrunse moartea cu recele-i fior,
 Voi ați ieșit în cale-i cu braț răzbunător,
 Copii fără de nume ai brazdei hrănitoare,
 Voi, cei bătuți de vijor și mângăiați de soare,
 Copii scâldați în lacrimi, de visuri legănați,
 Ai freamătului tânăr și-ai codrilor fârtați,
 Și ochii v'au fost fulger ce fulgerul înfrânge
 Și-al vostru piept zăgazul potopului de sânge,
 Cuvântul v'a fost tunet și trăsnet lovitura,
 Luminile credinței v'au poleit armura,
 Ordile Satanei în fața voastră cad,
 Și strigătul peirei ridică groază în iad,
 Căci, Criști ai vieții nouă, în slavă înveliți,
 V'ați coborât năvalnici, ca iadul să-l zdrobiți.

O, nu sunt morți aceia
 Ce 'n tainiți de mormânt
 Cu moartea lor păcatul și moartea au înfrânt.
 Când soarele se lasă în val de mare albastră,
 El nu s'a stins: Deghează
 Peste odihna noastră.
 Nu lacrimi aducem eroilor prinos,
 Ci binecuvântarea din suflet credincios.

Mărită fie elipa în care v'ați născut
 Și raza ce unește cu ceru-al vostru lut,

Mărit să fie gândul ce 'n luptă v'a pornit
 Și cupa suferinței, ce v'a 'ndumnezeit.
 Mărire țărnei care suspinul vă păstrează
 Și stropii cei din urmă din inima vitează,
 Măriți să fie zorii ce 'n slavă vă 'nvesmântă
 Și freamătul pădurei ce 'n vers duios vă cântă.
 Mărire vouă, celor ce-ați spulberat osânda
 Și v'ați oprit subt cruce,
 Ca să 'nsemnați izbânda,
 Cari ați tăiat prin noapte triumfului cărare
 Și ne-ați aprins pe ceruri al libertății soare!
 Nu lacrimi, flori v'aducem și tinere vlăstări,
 Cântarea de mărire pătrundă 'n larg de zări.
 Cutremure văzduhul chemarea ei sonoră,
 Să smulgă dimineții fășii de aură,
 Să 'mpodobească veșnic cu vălul ei prea sfânt
 Intrarea triumfală, ce orbii-i zic mormânt.
 Noi v'auzim îndemnul din cântul primăverei,
 Din zorii dalbi de ziuă, din murmurele serii,
 Ne 'ntindeți plină cupa de har și viață nouă
 Ca s'o sorbim cu sete: în vecei mărire vouă!

Orfanii de războiu

Cu suflet cucernic ne'ntoarcem spre voi,
Ostași fără vatră și nume,
Statornici la muncă, viteji în război,
Eroi în credință și'n lupte eroi,
Prin cari ne mărește o lume.

În ghindă trăește mărețul stejar, Cluj
Când cade lovit de săcure
Și mii de lăstare pe urmă-i răsar,
De crește'n bătaia furtunilor, 'iar
Puternică, verdea pădure.

Lăstare plăpânde din codrul umbros
Noi creștem în vânt și 'n furtună,
Dar glasuri din groapa sărmană de jos
Ne chiamă pe nume, ne chiamă duos
Și 'n gând luminos ne 'mpreună.

O, nu poate moartea în umbrele-i reci
Pe voi ferecați să vă fie,

Căci nu pot să treacă în noaptea de veci
 Eroii, prin care din moarte tu treci
 La sfântul triumf, Românie!

Acolo, în munții cu creștetu 'n nori
 Aproape de cer și de soare,
 La Tisa cuprinsă de-ai voștri fiori,
 La galbenul Nistru voi stați păzitori
 Ai nouilor noastre hotare.

Când tunetul curmă văzduhu 'ngrozit,
 Voind par'că cerul să-l darne,
 Noi știm că dușmanii spre noi au pornit
 Și-a voastră chemare, îndeamnă zorit
 S'alerge vitejii la arme.

Nu lacrimi de jale avem pentru voi,
 Ci rugă și cânt de mărire,
 Căci nu mor vitejii ce cad în război,
 Ci veșnic mai tineri, ei poartă între noi
 Cuvântul de bună veste.

Mărit să vă fie al vostru prinos,
 Mărită a voastră cărare,
 Spre slava curată, în vers luminos,
 Credințelor voastre și jertfei prinos
 Se 'nalță a noastră căutare!...

Transilvania

— de Max Moltke. —

Transilvanie bogată,
Țara bravilor feciori,
De Carpați încununată
Și 'n podgorii îmbrăcată,
Rai de grâne și comori.

Alvie pe vremi ne'nfrântă
Mărei cu talaz pribeag,
Mări de spice te'vestmântă
Doina codrii verzi și-o cântă,
Către cer privind eu drag.

Transilvanie, coroană
Strălucirei din trecut,
Mii de ani trecură 'n goană,
Iar a muncet lor icoană
Și-a găsit la tine scut.

Porți cu tine, iubitoare,
 Al atâtor neamuri har,
 Și-al atâtor ceruri soare
 Și cununa de popoare
 La al patriei altar.

Transilvanie creștină,
 Munții sunt amvonul tău,
 Fii-ți dornici de lumină
 În atâtea limbi se 'nchină
 La un singur Dumnezeu.

Țară drag ocrotitoare
 Ori și cărui crez și-avânt,
 Vecinic ți'nflorescă 'n soare
 Sfânta libertății floare,
 Ca și liberul cuvânt.

Transilvanie frumoasă,
 Țara marilor străbuni,
 Fii în vece victorioasă
 Și pe-al tăi copii, duiosă
 Într'un gând să-i împreună!

Ziua învierii

Aceasta este ziua, care 'n plepturi
Ne-a înviat bătrânele virtuți,
Aceasta este ziua 'n care Domnul
Intinse dreapta fiilor pierduți.
A tresărit pământul în adâncuri
Sub pasul renăscuților eroi,
Și soare dătător de viață nouă
Țările aprins-au peste noi!...

O, vis al suferințelor de veacuri,
Din ce noian de foc te-ai întrupat,
Și câtă înflorită tinerețe
De dragul tău spre groapă s'a plecat!
Pământule 'nchinat făgăduinței,
In haina libertății te resfeți,
Dar haina fermecată e țesută
Din firul scump al miilor de vieți.

Aceasta este ziua 'n care cei buni
 Cu moartea lor pe moarte au căleat,
 Și, sfărâmând cătușele pierzării,
 Un neam întreg din morți a înviat.
 Acolo, la mormântul sfânt, în care
 S'au coborît măreții semizei,
 A răsunat cântarea biruinții,
 Se cunoscură frații între ei.

Fugiți, nevolnicii soli ai împilării,
 De chinuri și 'ntunerec purtători,
 Din fulgerul de spadă al Dreptății,
 Ni se urzesc ai propășirii zori
 Și, tânără, puterea noastră crește
 Ca ramurile viței pe arac,
 Se va 'nălța semeț, sfidând furtuna
 Stejarul altoit pe trunchiul trac.

Un neam suntem acum și o țară,
 Păzită de-un păstor și-un Dumnezeu,
 Și nu e iad să poată să oprească
 În calea-i spre lumină neamul meu.
 Căci una în trecut ne-a fost durerea,
 Care-a 'mpletit suspinul doinei sfinte
 Și una e voința ce ne 'ndeamnă
 'Nainte, fii ai Romei, înainte!

Voi toți ce 'n giulgi de lacrimi arzătoare
Credința în triumf ați tăinuit,
Sus frunțile! Pe cerul țării noastre
Azi soare 'nviator a răsărit.
Sub binecuvântata lui lumină,
Munciți, îmbrățișați-vă ca frați,
Și tatălui, ce jertfa ne-a primit-o,
Cântare de mărire-i înălțați!...

„Zori de ziuă“

— Tablou în versuri —

PERSOANELE :

Preotul, Ostaşul, Îngerul, Orfanii, Femeia cu copilul, Crainicul.

SCENA: O poiană, pe care se încrucişează două drumuri. La întretaiere, crucea albă de mesteacăn la un mormânt proaspăt. În fund o casă ţărănească zdrobită.

Femeia 'n doliu (Înaintează din fund. Se opreşte la răstimpuri, privind îndurerată împrejur):

Pasări lacome de pradă, blesteme de nenoroc,
Voi m'aţi urmărit de veacuri,
Zi de zi, din loc în loc.
Umbre fără de repaos,
Visul drag mi l-aţi umbrit,
Mi-aţi stropit cu sânge câmpul,
Codrii mi i-aţi pustiit.

Ați adus lăcuste 'n roiuri peste holdele bogate,
 Oglindirăți chipul morții în izvoarele curate.
 Fala templelor mărețe, moștenite din străbuni,
 A căzut sub lovitura cetelor de căpăuni.
 Ca să pot opri furtuna valului cotropitor,
 Munților, strejeri de veacuri,
 Eu cerut-am ajutor,
 Ci, legați de blestem negru,
 Ei au stat în nemișcare
 Și-au adăpostit în sânuri
 Cuib sinistru de trădare,
 Ne 'ndurați la rugăciunea
 Celui mai cucernic vis,
 Pentru cei aduși de vânturi
 Poartă largă au deschis.

Dunăre bogată 'n visuri, unde-s ale tale zâne
 Zugrăvite din lumină în poveștile bătrâne?
 Unde îți sunt Feți-frumoșii,
 Aprigi vânători de smei,
 Cântăreți ai biruinței, unde sunt feciorii mei?
 Tot mai dureros e glasul Oltului înlănțuit
 Tot mai dureros își rupe
 Drum prin stâncea de granit.
 Și, cum trece trist la vale prin întinsele câmpii,
 Zările sunt tot mai negre, malurile mai pustii.

Ca un junghiu de moarte 'n suflet,
 Jalea lui mi-se strecoară,
 Mă 'ngenunche zuruiful
 Lanțului ce-l înconjoară, —
 Unde-i brațul să-l deslege,
 Vorba să-i aline focul,
 Să dea undelor cântarea, curcubeele și jocul ?
 Unde-i sabia dreptății, lunecând fulgerătoare
 Peste cerul prins în nouri
 Dela Nistru pân' la Mare ?

(Se îndreptează spre cruce și ingenunchiază)

Cruce albă de mesteacăn, jertfei mele mărturie,
 Sbuciumul țărânei tale numai focul meu îl știe.
 În amurgul serei, albă ca un vis de înger sfânt,
 Tu te 'nalți ca rugăciune
 Tainică de sub pământ.
 Cruce albă, care visul tinereții străjuești,
 Dacă ar amuți o lume, tu din umbră să vorbești.
 Să spui brazilor din codri,
 Să spui cerului cu stele
 Focul din zădărnicia și pustiul jertfei mele.
 Cruce albă de mesteacăn, răsărită în cărare,
 Numai tu te 'nalți curată ca o binecuvântare, —
 Raza ce-a 'ncălzit o clipă sufletele de sub tine,
 Tu aprinde-mi-o 'n văzduhuri
 Și pe sfintele ruine,

Fă-o să rodească 'n piepturi
 Și în suflete viteze
 Și cu nimbul biruinței visul să-mi încoroneze !

Preotul (cu patraștirul, vine cetind din carte)

Sguduitu ne-a 'n adâncuri
 Părinteasca Ta 'nceercare,
 Tu, izvor de mângăere și izvor de 'ndurerare,
 Pentru numele Tău, mare,
 Lupta sfântă am purtat
 Și în numele Tău, Doamne,
 Am căzut și-am sângerat.
 Nu lăsa, cerește părinte,
 Să se scurgă de 'nzadar
 Sângele, care mai udă tristul neamului Calvar
 Sângele, al cărui sbucium nici odată nu s'alină,
 Care-a izvorât din piepturi de copii fără de vină,
 Care-a însemnat păcatul cu peceți neperitoare,
 Care investmântă 'n jale
 Sfântul răsărit de soare,
 Care ochii înorează mamelor nevinovate
 Și-a 'mbrăcat în vâl de noapte
 Suflete neîntinate,
 Sângele ce-a curs în dorul
 Unei turme c'un păstor,
 Fă-l să fie de nădejde și lumină cald izvor !

Nu lăsa poporu 'n voia dușmanilor crucei Tale,
 Spre lumina biruinței ne deschide nouă cale,
 Flacăra mâniei Tale, nu lăsa pe noi să cadă,
 Țarinilor pustiite dă-le noi puteri de roadă,
 Foc aprinde-ne în suflet din lumina cunoștinței,
 Tinde-ne cu îndurare scutul tare al credinței.
 Brațelor încătușate Tu trimite-le putere,
 Inimilor obidite soare blând de mângâere.
 Știu că dreapta-Ți încercare
 Se îndreaptă mai ades
 Către cei pe cari solie slavei Tale i-ai ales,
 Și 'n noianul suferinței,
 Care 'n valu-i ne-a cuprins,
 În puterea Ta credi, și niciodată nu s'a stins.
 Fulgere 'ndreptat-au răii pe altarele bătrâne,
 Gândul ce le-a nălțat însă,
 Tare 'n suflet ne rămâne

Cine 'mpodobeste cerul cu lumi strălucitoare ?
 Cine dă țărânei moarte har și sevă roditoare ?
 Cine 'mbracă în lumină câmpurile înflorite
 Și pădurilor cântarea primăverii le trimite ?
 Cine 'mparte bucuria lumii fără de viață
 Și dă păsărilor versul
 Plin de farmec și dulceață ?
 Și spre cine își înalță glasul lor de preamărire
 Și-a lor rugă 'ndușoșată vîetățile din fire ?

Toate își urmează calea după voia Ta 'ndurată
 Și 'n mărirea Ta, de ele
 Tu te bucuri, ca un tată.
 Rupe vâlul de durere
 Ce umbrește-al Tău popor
 Și din noapte la lumină îl înalță 'ndurător.
 Fă-l să strălucească iarăș
 Mai măreț între popoare
 Și în veacul ce-o să vie
 Tinde i scutul Tău cel tare!

(Se îndreptează spre cruce)

Ostașul :

Diu din lumea lupiătoare,
 Unde nimenea nu plânge
 Unde-și joacă danțul vesel
 Moartea lacomă de sânge,
 Unde am făcut din piepturi
 Zid puhoiului dușman,
 Zid, de care se izbiră toți copiii lui Satan.
 L-am văzut pe toți ca lupii către turmă năzuind,
 Pe poteci, pe văi ascunse,
 Cum se 'nșiră și se 'ntind.
 L-am văzut cum toți cu iadul
 Zapis negru iscălesc,
 Ca să poată să străbată pe pământul românesc.

Dar zădarnic le-a fost târgul
 Și zădarnică 'ncercarea;
 La Oituz săgeata morții
 Le-a curmat pe veci cărarea.
 Când credeau c'or să ajungă
 Domni pe-al nostru scump pământ,
 Au văzut că 'n el își află fiecare un mormânt,
 Au văzut cât de grozavă-i lovitura românească
 Și cum dragostea de țară
 Știe moartea s'o primească.

Brazil risipiți pe coaste, piscurile argintii,
 Sângele ce curse râuri peste dealuri și câmpii,
 Oltul purtător de aur, Jiul cel cu glas duios.
 Veac de veac de-acum vor spune
 De-am știut muri frumos.
 Fiica munților cu piscul
 Sus în val de nor pierdut,
 Cerna cântecelor noastre, amuți de ce-a văzut,
 În adâncuri turburate valurile ei albastre
 Simț și-acum înfiorarea focului mâniei noastre.
 Neclintiți am stat în față iadului de foc nestins,
 De ne-au copleșit dușmanii,
 Nici-odată nu ne-au învins.
 Îndoitu-ne-a povara cerului pe noi căzut
 Și tovarășii de luptă ne-au furat și ne-au vândut,

Ne-au văzut în fața morții
 Și 'ncântiți priveau la noi,
 Rupt-au stavilele 'n fața dușmănescului puhot.
 Ci, lăsați în părăsire,
 N'am plâns, nici n'am blăstămat,
 Ci mai îndârjiți în suflet,
 Ne-am sbătut și ne-am luptat.
 Noi am făurit coroana de pe fruntea ta, Mărăști!
 Noi ți-am dat lumina 'n care
 Azi în lume strălucești,
 Câmpurile și Soveja, brazi de pe Răchitaș,
 Au văzut în goana morții cârdurile de vrăjmași
 l-au văzut în svon de tunuri
 Și în pocnet de granate
 Cum roesc cuprinși de groază
 De prin șanțuri răsturnate
 Și cât dreapta mea voinică
 Va putea purta o spadă,
 Fulgerul mântei mele
 Tot mai crâncen o să-l vadă...

Orfanii (îndreptându-se spre el):

Dar pe noi cine ne vede,
 Blești orfanii fără noroc,
 Nouă cea mai scumpă jertfă
 Ne-a cerut al luptei foc,

Noi, rămași fără de sprijin
 Fiii mărilor eroi,
 Cine să ne poarte grija?
 Cin' să ne iubească?

Toți: Noi!

Ostașul (ia pe copii în brațe):

Pui falnicilor vulturi n'or să fie dați uitării:
 Voi veți fi de-acum ai noștri,
 Doi sunteți copii țării.
 Ea va lumina a voastră sfântă nevinovăție
 Ca să străluciți, ca stele, într'o nouă Românie,

Îngerul (vine din fund cu o făclie aprinsă în mână):

Jertfele credinței tale sunt primite 'n cerul sfânt,
 Țară fără de prieteni, țară fără crezământ.
 Zămislită din durerea celui mai blăjîn popor,
 Veacuri ai gemut în dorul
 Dup'o turmă și-un păstor.
 Ți-ai văzut murind feciorii,
 Ferecați în lanț strein,
 Focul tău din suflet, răii îl stropiră cu venin.
 Când ai încercat o clipă
 Ochii să-ți înalți spre soare,

Au pornit spre tine vijor de săgeți omorâtoare,
 Au tătat adâncă rană în neprihănitul-ți piept,
 Răstignindu-te pe cruce
 Pentru cugetul tău drept.
 Chinul tău fără de nume
 N'a fost suflet să-l priceapă,
 Când din rana-ți arzătoare
 Sânge cald a curs și apă.
 Ci, hulind a ta credință,
 Mai vârtos râdeau dușmanii,
 Când strigai în lanțul morții:
Ili, lama sava fani!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Țară fără sărbătoare, țară fără bucurii,
 Duhul morței azi colindă pe la vetrele-ți pustii,
 Aruncând țărână rece pe sdrobitele-ți altare
 Și pe sfintele-ți morminte vâl de veșnică uitare.

(Se îndreaptă spre crucea albă de mesteacăn).

Se rostogolesc de-asupra-ți
 Ai petrii negri nori
 Și pe pieptul tău se lasă
 Stol de corbi croncănitori.
 Tot ce pe pământ viază are dreptul la lumină.
 Doar din dreptul tău, o țară, răii au făcut o vină,

Și din ruga ta umilă către ne 'ndurata soarte
 Au făcut nelegiuire, au făcut păcat de moarte,
 Și pe drumul tău spre soare
 Cărturari au stat la pândă
 Și rânjind rostiră-asupra-ți
 Cea mai crâncenă osândă.
 Tresăreau de bucurie,
 Când urcai, plângând Calvarul,
 Când a tale buze fripte,
 Tremurând sorbeau paharul.

Țară fără zi senină, fără cântec, fără flori
 Sămănară pentru tine hula 'n proprii-ți ficiori,
 Ca să-ți faci mai amară
 Clipa cea din urmă-a vieții,
 Îți momiră cronicarii și-ți goniră cântăreții,
 Rupseră cu mâini păgâne haina ta neîntinată,
 Aruncându-se cu sete pe comoara ta bogată.
 Tot ce aveai mai scump pe lume
 Îți călcară în picioare
 Inșă sufletul din tine n'au putut să-ți-l omoare —
 Rupe vâlul de durere ce-ți întunecă privirea:
 Soare nou acum spre tine
 Ți îndreaptă strălucirea,
 Sămănând viață nouă pe pământu-ți pustiit,
 Aducându-ți alinare pentru chinul negrait.

Soarele 'mplinirii sfinte
 Mângălos asupra-ți vine,
 Revărsând cu îndurare harul cerului pe tine!...

(Se scoală, aprinde candela dela mormânt, apoi
 în genunchi și rămâne în tăcere.)

Femeia cu copilul 'n brațe (se preumblă pe scenă,
 legănând copilul):

Are mama dor pribeag
 Și-un odor frumos și drag,
 Are mama dulce dor
 Și-are gîngăș puîșor, —
 Puîu mamei, nani, nani,
 Că n'o fi cum vor dușmanii!

Noaptea neagră s'a lăsat,
 Disul i-a înflorat
 Și plângând mi-s'a trezit
 Puîșorul meu iubit. —
 Puîu mamei, nani, nani,
 Că n'o fi cum vor dușmanii!

Dar din cerul mohorit
 Inger alb s'a coborât

Și, pe cale cum venea,
 Stea frumoasă aprindea, —
 Puiu mamei, nani, nani,
 Că n'o fi cum vor dușmanii!...

Inger alb, din cer pribeag,
 Pentru puiul mamei drag
 Impletește blând și coase
 Leagăn verde de mătase. —
 Puiu mamei, nani, nani,
 Că n'o fi cum vor dușmanii!...

Nani, nani, dulce erin,
 Fie-ți somnul blând și lin,
 Căci îți străjuește 'n zare
 Noul răsărit de soare —
 Puiu mamei, nani, nani,
 Că n'o fi cum vor dușmanii!...

Crainicul (până a nu intra pe scenă).

Inainte! Inainte! Tot mai înainte, frați!
 Noi cu vulturii din zare,
 Noi cu șoimii suntem frați!

(Se aud fragmente din atac, goarna)

(Cu privirea spre culise, intră rostind și făcând un gest de biruință)

Brațul nostru înfrunța-va
 Chiar și trăsnetul cerese
 Și măreț va sta 'n răsboaie
 Tricolorul românesc!...

Femeia în doliu

Ce sunt goarnea ce iarăș
 Turbură 'mpânzita zare?
 Strigătul care pătrunde
 Munți și văi cu-a lui chemare?
 Nu s'a înduioșat pământul
 De adâncă mea durere?
 Nu s'a săturat de sânge?
 Sânge tânăr tot mai cere?

Crainicul

Nu e strigăt de durere, uită plânsetul de jale,
 E chemarea ce vestește ciasul biruinței tale.
 Din Orhei, dela Tighina, dela falnicul Hotin,
 Lacrimile ca să-ți șteargă fiil tăi acuma vin.
 Clopotele dela Putna cântă azi înfiorate,
 Oștile lui Ștefan intră la Suceava în cetate
 Din mormânt teși la Turda
 Al creștinătății soare,
 Alba-lulia bătrână s'a 'mbrăcat de sărbătoare

Și în spadă-a răzbunării
 Și-a schimbat acuma lanțul
 Și s'au cufundat Carpații,
 Ca să treacă dorobanțul.
 Nu e sirigăt de durere, e cântarea împlinirii
 Ce-a sbucnit tumultuoasă peste largurile firii,
 Este Tisa turburată, este Nistru care cântă
 Vestind neamurile lumii
 Clipa mare, clipa sfântă.
 De pe fruntea ta măreață
 Tu alungă-acuma norii,
 Strălucirea-ți înviază șoimii tăi, biruitorii, —
 Și n'au dușmanii oțele și nici iadu-atâta foc
 Furtunoasa lor pornire ca s'o poată opri în loc.
 Am înfrânt cu brațul tare nenorocul șiurgia.
 Duhul jertfei și-al credinței întregiră România!..

Îngerul (se ridică, face un gest larg, ca o binecuvântare peste toți).

Domnul s'a 'ndurat de focul
 Din adâncea-vă credință,
 El pe cerul vostru-aprinde
 Soare sfânt de biruință,
 Mai puternicii vă ridică din noianul de 'ncercare
 Ca să străluciți de-apururi
 Intr'a voastre mari hotare!...

Toți:

Mântuește, Doamne, poporul tău și binecuvântă moștenirea ta. Biruință năzuinței noastre asupra întunerecului dăruiește. Și cu crucea ta păzește pe poporul tău!

(Cortina)

O nești, 1917.

Notă

Bucățile din această colecție sunt scrise parte înainte de războiul desrobirei, parte în zilele de bucurie ce au urmat după biruința noastră. Unele, ca de pildă „Zori de ziuă“ sunt scrise chiar acolo, în fața șanțurilor, cari despărțeau România liberă de puhoiul amenințător. „Doina“ și „Rândunelele“ sunt tălmăciri ale sufletului românesc din Ardeal, în timpul când fiii neamului nostru erau trimiși să moară în războiu pentru triumful călăilor lor. Din aceeași epocă e și *Hora Prutului*. „Moscovia“ este răspunsul, pe care neamul nostru l-a dat, în 1912, serbărilor organizate de Ruși la Chișinău, la împlinirea unui veac dela răpirea Basarabiei. Bucata a fost recitată de maestrul Livescu la Ateneu. „Crai Nou“ este scris la Roman, în ziua când generalul Moșotu anunță plecarea din nou spre Ardeal, pentru a-l alipi pe vecie la sânul Patriei-Mume.

Dacă adun acum aceste bucăți spre a le da cetitorilor de carte românească dela safe, este că am credința că ele pot fi folositoare pentru formarea sufletului unui tineret, spre care ispita vremurilor nouă tinde tot felul de otrăvuri.

Să dea Dumnezeu ca de acum înainte cântăreții neamului nostru să cânte numai lumina păcii și bucuria propășirii. Să dea Dumnezeu ca veacurile de bucurie, ce vor veni, să răscumpere pe cele de durere, pe care moșii și părinții noștri le-au îndurat și la a căror prăbușire noi am fost martori.

I. U. SORICU.

CUPRINSUL:

Pagina	Pagina
Psalm 3	Ingerul a strigat . . 34
Domnul Tudor 5	Ostași ai Muncei . . 37
Sus inimile 8	Școlărița 39
Doina 11	Craiu nou 42
Rândunelele 14	Cuvine-se cu adevărat 47
Hora Prutului 17	Inchinare 52
Pământ al țării mele 20	Orfanii de războiu . 56
Moscovia 23	Transilvania 58
Inchinare lui Mihai . 27	Ziua învierii 60
Cu noi e Dumnezeu 30	„Zori de ziuă”, ta-
La Bălgrad 32	blou în versuri . . 63

Ultimele numere din „Biblioteca poporală a Asociațiunii” :

Nr. 168.	<i>Flori de pe Câmpie</i> , poezii poporale, de T. Podariu . . .	Lei 5.—
„ 169.	<i>Ingrășatul sau gunoirea pă- mântului</i> , de A. Coseiuc . . .	„ 5.—
„ 170.	<i>Despre testament</i> , de Dr. Daler Moldovan	„ 5.—
„ 171.	<i>Povești în versuri</i> , de Gh. Coșbuc	„ 5.—
„ 172.	<i>Stan Bolovan și alte povești ardelenești</i> , de Ion Pop-Re- teganul	„ 5.—
„ 173.	<i>Calendarul „Astrei“ pe 1930</i>	„ 15.—
„ 174.	<i>Steaua dela Răsărit. Cântări de stea și colinde</i> , de N. I. Dumitrașcu și Val. Crișan . . .	6.—
„ 175.	<i>Nutrețul măiestrit sau cele mai bune plante de nutreț</i> , de Ioan F. Negruțiu	„ 6.—
„ 176.	<i>Tuberculoza</i> , de Dr. Iosif Stoichiția	„ 6.—
„ 177.	<i>Conferențe pentru popor</i> , de I. Agârbiceanu, Sabin Oprean și Gr. C. Măreș	„ 6.—
„ 178.	<i>„Calendarul Astrei“ pe a. 1931</i> , redactat de Horia Petra- Petrescu	„ 15.—
„ 179.	<i>Petrea Voinicul și alte balade de Ștefan Cacoveanu</i>	„ 6.—
„ 180.	<i>Din Țara Hațegului. Povestiri pt. popor</i> , de I. Pop-Reteganul . . .	„ 6.—
„ 181.	<i>„Îngerul a strigat“ ! Poezii naționale</i> , de I. U. Soricu	„ 10.—
„ 182.	<i>Marii cântăreși: Alecsandri, Coșbuc, Alexandrescu (3 con- ferențe)</i> de I. Agârbiceanu	„ 10.—

Ce este „Astra“?

„Astra“ este societatea pentru răspândirea literaturii și culturii românești în mijlocul poporului nostru.

Înființată încă din 1861, ea are un trecut glorios. Toți românii, cari au vrut propășirea neamului și-au dat mâna, când a fost vorba de „Astra“. N'au întrebat de ce confesiune sunt, n'au știricit în ce partid sunt înscriși — *cu toții au pus umărul*.

Dacă poporul românesc este pe treapta culturală de acum, este a se mulțumi, în mare parte, „Astrei“, fiindcă ea a împărțit cărți bune cu sutele de mii, ea a ținut mii de conferențe, ea a pus la cale expoziții strălucite de țesături și cusături românești, ea a dat îndemnuri pentru asigurări de vite, pentru îmbunătățirea agriculturii, pentru cooperative, pentru tot ce e bun și frumos în casa și gospodăria românului. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Adunările ei generale au fost adevărate serbători românești.

După unire are „Astra“ o chemare tot atât de minunată. Ea e chemată să strângă rândurile, să sune trâmbița: „Înainte! Spre propășirea *tuturora*, ca frații cei buni“!

„Astra“ e crainicul vremurilor mai bune. Ea trebuie să potolească patimele și să dea nutremânt sufletesc oamenilor, cari — după războiu — au cam apucat-o care neătrău.

„Astra“ crește cetățeni adevărați: cu minte și de inimă!

Cine vrea propășirea *trebuie* să fie membru al „Astrei“! Numai așa vom ajunge la creangă verde.

Înscrieți-vă fără zăbavă la „Astra“! (Sibiu, Strada Șaguna 6).

Condițiile de înscriere pe pag. 2 a copertei.